

Quick scan ecologie

Spoorzone Culemborg

Versie 11 november 2016

Samenvatting

Voor het westelijk deel van de spoorzone in Culemborg worden ruimtelijke plannen voorbereid. De zone krijgt een zakelijke invulling met bedrijven en kantoren. Op 4 november 2016 is door middel van een quick scan ecologie, onderzocht of er een effect op beschermde natuurwaarden is te verwachten.

Uit de quick scan ecologie is gebleken dat binnen het plangebied een geschikt voortplantings- en winterbiotoop aanwezig is voor de rugstreeppad. Voor de ruimtelijke plannen is een onthef-fing van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk. Voor het tegengaan van effecten zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Tijdens de broedperiode kunnen vo-gels in de kapschuur en in de begroei-ingen binnen het plangebied broeden. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten om de broedperiode – maart tot en met juli – te starten.

Een berekening van de stikstofdepo-sitie is noodzakelijk. Dat leidt tot een melding of een vergunning via de PAS.

Inhoud

- 2 — Aanleiding
- 3 — Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden
- 4 — Waarnemingen: veldgegevens en literatuur
- 5 — Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden
- 6 — Conclusie en advies
- 6 — Bronnen

Colofon

Opdrachtgever	In den Eng Investment
Projectnummer	16.217
Datum	11 november 2016
Auteur	T. Ursinus
Gecontroleerd	P.J.H. van der Linden
Status	concept

Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
Tel 06 - 27564247
E-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

H 01

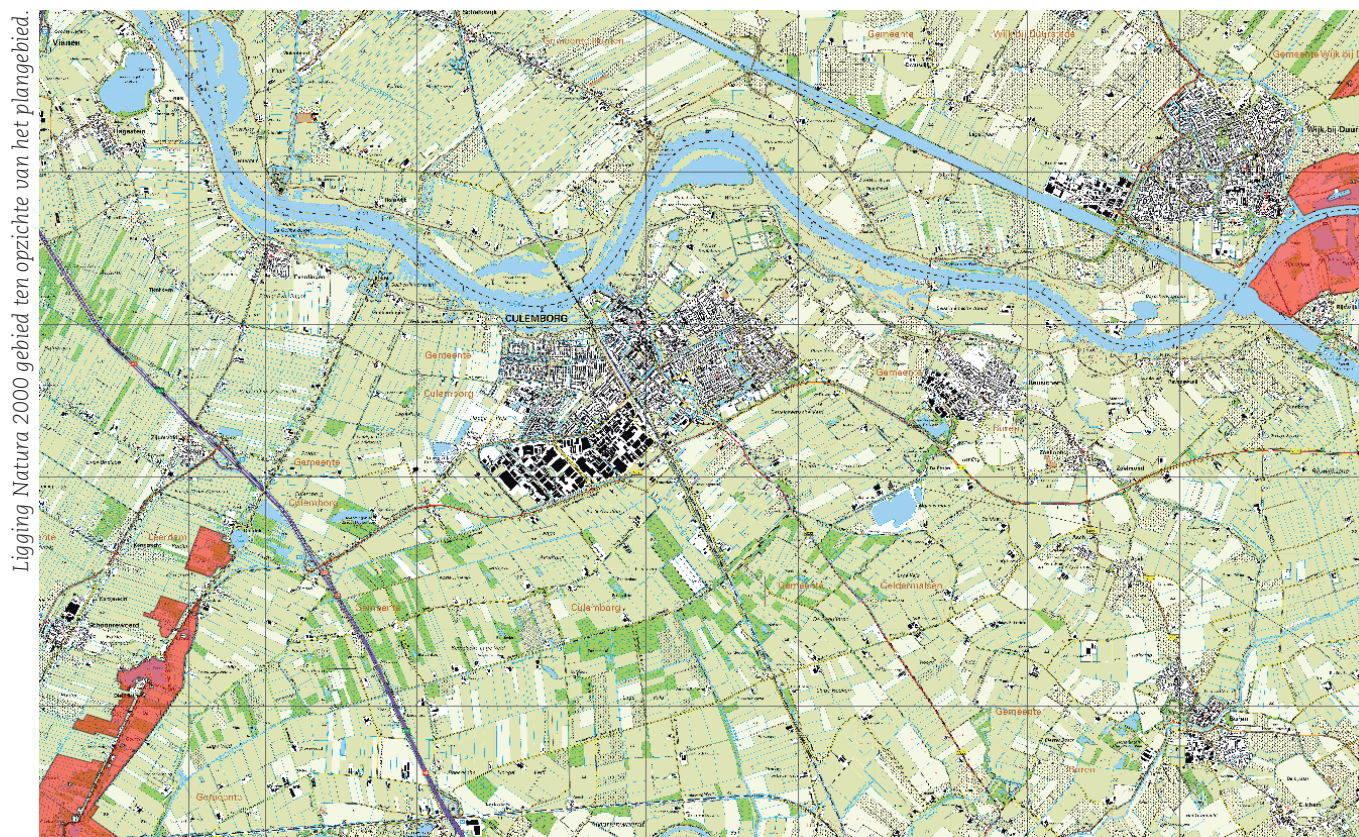
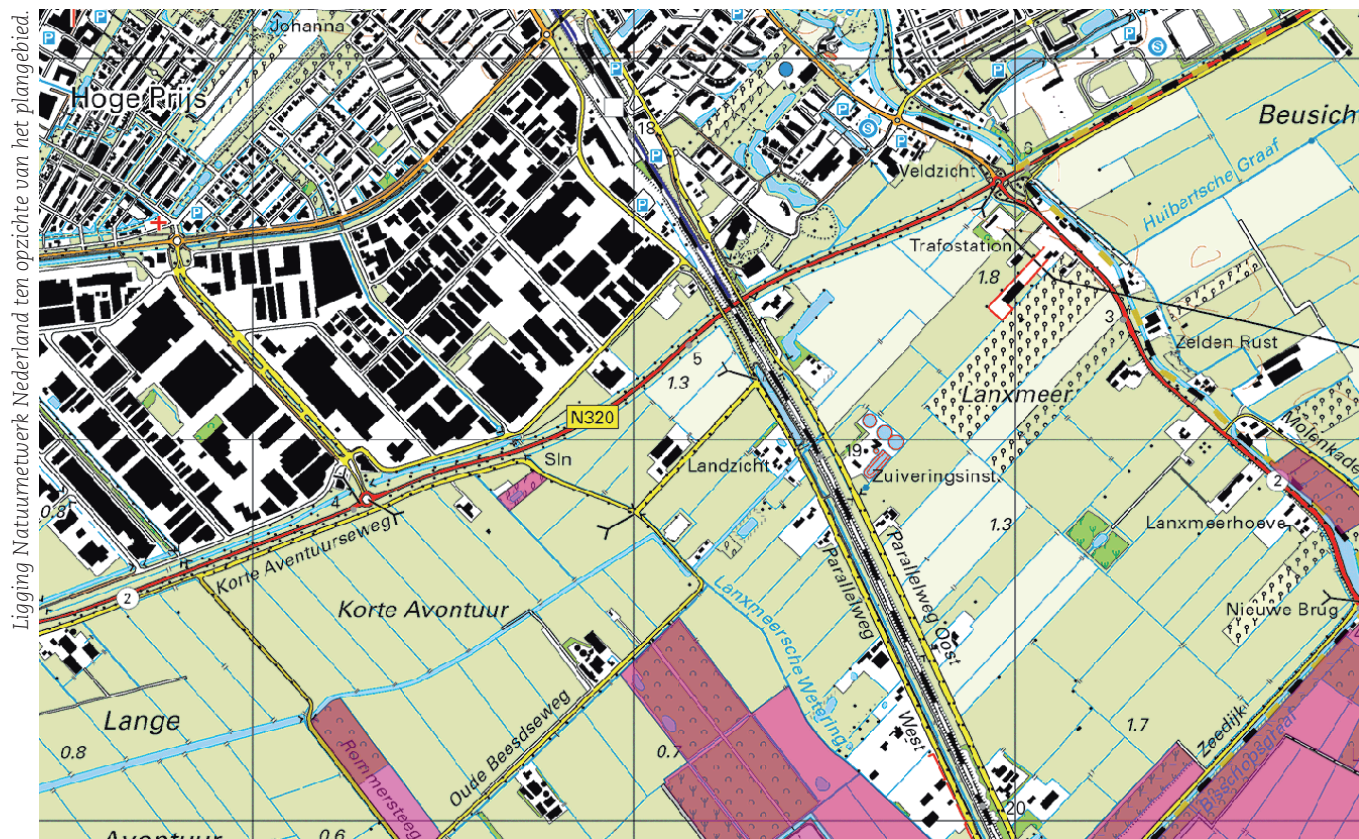
Aanleiding

De gemeente Culemborg, Prorail en Investment In den Eng zijn bezig met de herontwikkeling van de spoorzone in Culemborg. Het westelijk deel van het gebied wordt ontwikkeld door Investment In den Eng. De zone krijgt een zakelijke invulling met bedrijven en kantoren. Voor de gewenste ontwikke-ling wordt een ruimtelijke procedure gevolgd. Onderdeel van de ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op beschermde na-tuurwaarden.

Het onderzoek is uitgevoerd als een quick scan ecologie. Voor zo’n onderzoek wordt door een ecooloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Gezocht wordt naar sporen van beschermde soorten. Een quick scan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 8 juli 2011 door een ecooloog van bureau Els & Linde, een bezoek gebracht aan het plangebied en is onder-zocht wat de potentieel aanwezige natuurwaarden zijn. Tijdens de quick scan ecologie zijn binnen het plangebied, in een vrij omvangrijke en diepe plas op de verharding van het terrein, tientallen larven van de rugstreep-pad (*Epidalea calamita*) aangetroffen. De rugstreeppad is een soort die strikt beschermd is via de Flora- en Faunawet. Om de functionaliteit van de voort-plantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de rugstreeppad, tijdens en na uitvoer van de activiteiten te garanderen, is medio december 2011 een mitigatieplan opgesteld. In het mitigatieplan zijn de maatregelen beschreven die de gunstige staat van instandhouding waarborgen.

Op 4 november 2016 is door een ecooloog van bureau Els & Linde nogmaals onderzocht wat de potentieel aanwezige natuurwaarden binnen het plange-bied zijn. In de voorliggende notitie worden de resultaten van de quick scan ecologie van 4 november 2016 besproken. Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veran-derde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast het plangebied sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving.

Het plangebied ligt binnen het bedrijventerrein Pavijnen juist ten zuiden van de bebouwde kom van Culemborg. Het plangebied grenst aan het treinspoor. Binnen het plangebied zijn verscheidene opstallen en leegstaande bedrijfspanden aanwezig. Op ruim 700 meter afstand van het plangebied, liggen de gebieden die onderdeel uitmaken van het Gelders Natuurnetwerk. Op grotere afstand – ruim 5 kilometer – van het plangebied, ligt het beschermde Natura 2000 gebied Lingegebied & Diefdijk Zuid.

Natura 2000 gebied Lingedijk & Diefdijk Zuid

Het Natura 2000 gebied Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid omvat de oeverlanden van de rivier de Linge, die een smal stroomgebied heeft dat tussen Rijn en Waal ligt in gekneld. Door zijn omvang, schaal en dynamiek neemt de Linge een bijzondere positie in in het Nederlandse rivierenlandschap. Het landschap is minder dynamisch dan dat van de Rijn, Waal, Maas en IJssel, maar heeft in veel opzichten toch het karakter van een rivierenlandschap met daarbij behorende landschapselementen, begroeiingen en soorten. Samenhangend met de geringere dynamiek, wordt het gebied gekenmerkt door interessante overgangen naar laagveen, wat tot uiting komt door een diversiteit aan verlandingsgemeenschappen. Door zijn kleinschaligheid is het gebied van groot belang voor de kamsalamander.

Gelders Natuurnetwerk

Met het Natuurnetwerk wordt een netwerk van gebieden vorm gegeven. Gebleken is dat planten en dieren in zo'n netwerk meer kans op overleven hebben dan in afzonderlijke en geïsoleerd liggende gebieden. Het netwerk bestaat uit kerngebieden en verbindingzones.

H 03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Om te kunnen beoordelen of er eventueel effecten zijn te verwachten op beschermde soorten, is het plangebied bezocht door een ecooloog. Tijdens het veldbezoek van 4 november 2016 is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen het plangebied. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van het plangebied. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd.

Planten

Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. Het terrein is verhard met betonplaten. Tussen de verharding zijn clusters met grassen en kruiden aanwezig. Delen van terrein zijn ruderaal begroeid met gewone braam (*Rubus fruticosus*). Daarnaast komen cultivars naast wilde en verwilderde planten voor. Binnen het plangebied zijn (voormalige) bedrijfspanden aanwezig. Op het terrein zijn verscheidene container units geplaatst en worden verspreid bouwmaterialen en hout- en steenstapels opgeslagen.

Tijdens het ecologisch onderzoek zijn binnen het plangebied geen beschermde planten soorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten worden binnen het plangebied ook niet verwacht.

Zoogdieren

Vleermuizen zijn de belangrijkste groep strikt beschermde dieren die verwacht kunnen worden. Vleermuizen kunnen schade ondervinden van de gewenste ontwikkelingen en kunnen hierdoor een belemmering zijn. De (voormalige) bedrijfspanden en verschillende opstallen binnen het plangebied, zijn daarom nauwkeurig onderzocht op het voorkomen van geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Tijdens de quickscan ecologie zijn binnen het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Van de bebouwing ontbreekt de spouwmuur en wordt vanwege de vervallen staat, tocht en lekkage veroorzaakt. Voor de ruimtelijke ontwikkelingen is geen afdoend onderzoek naar vleermuizen binnen het plangebied noodzakelijk.

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen; enerzijds de soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben en anderzijds de soorten die in bomen een verblijfplaats hebben. De kraamkolonie van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komen – voor zover bekend - alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen. De vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) kunnen zowel in spleten en gaten in bomen, als in gebouwen voorkomen. Ze kiezen in de regel gebieden met een groot aanbod aan geschikte holten op een klein oppervlak. De bomen binnen het plangebied zijn nauwkeurig onderzocht op

holten en spleten waarin vleermuizen kunnen verblijven. Binnen het plangebied zijn geen bomen aangetroffen met geschikte holten en spleten waarin vleermuizen kunnen verblijven.

Vogels

Tijdens de quick scan ecologie is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied. Gezocht is naar potentieel geschikte nestplekken en of verlaten nesten, schijtsporen, veren, braakballen en andere aanwijzingen.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden of geschikte nestplekken aangetroffen die de aanwezigheid van vogels met een vaste verblijfplaats in de bebouwing binnen het plangebied verraden. In de open kapschuur op het terrein zijn schijtsporen van vogels aangetroffen. Naast de schijtsporen zijn veren van zeer waarschijnlijk een houtduif (*Columba palumbus*) waargenomen. Tussen het dak en de staalbalken in de kapschuur is gaas gespannen, zodat broedvogels niet in de ruimte achter het gaas kunnen broeden. Mogelijk dat een houtduif tussen de profielen van de staalbalken een broedplek kan creëren.

In de begroeiing op het terrein kunnen tijdens de broedperiode vogels broeden. Er dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Tijdens het onderzoek zijn soorten als koolmees (*Parus major*) en zwarte kraai (*Corvus corone*) binnen het plangebied waargenomen. Boven de wijk ten oosten van het plangebied is een buizerd (*Buteo buteo*) waargenomen.

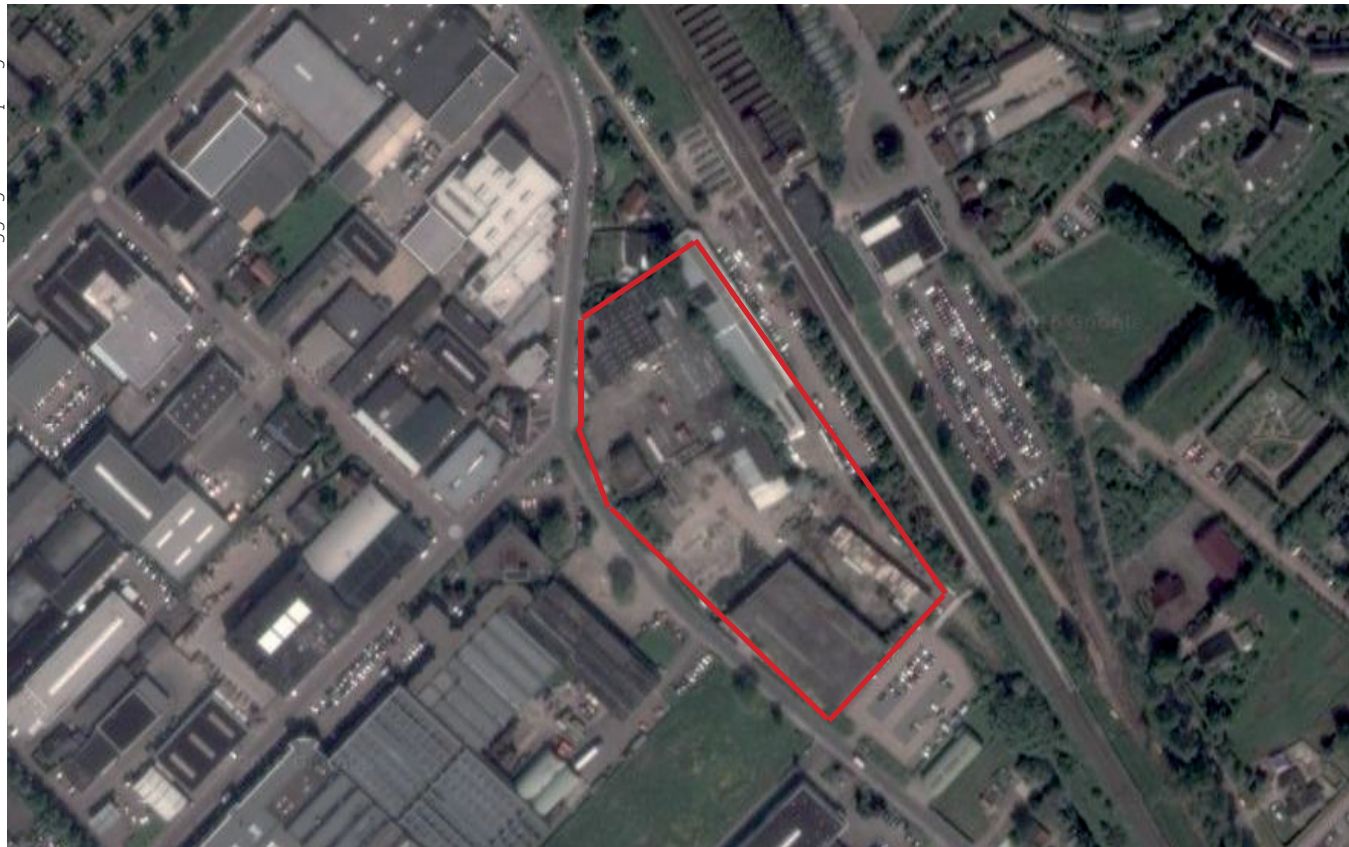
Herpetofauna en vissen

De huidige situatie binnen het plangebied zoals deze is beoordeeld tijdens de quick scan ecologie op 4 november 2016, is ten opzichte van de quick scan ecologie van 8 juli 2011, niet veranderd. De diepe plas op het terrein waarin tijdens de quick scan ecologie op 8 juli 2011, tientallen larven van de rugstreeppad zijn aangetroffen, is deels drooggevalen. Het terrein loopt over in lagere delen, waardoor er verscheidene waterplassen zijn ontstaan, die in potentie geschikt zijn als voortplantingswater voor de rugstreeppad. Daarnaast worden verspreid op het terrein bouwmaterialen opgeslagen en zijn verscheidene hout- en steenstapels aanwezig, die fungeren als schuil- en overwinteringsplaats voor de rugstreeppad.

Voor de overige beschermde soorten ontbreekt een geschikt habitat, de kans op soorten is daarmee zeer klein.

H 04 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Globale ligging van het plangebied.

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden, om de veranderingen te kunnen bereiken. Voor zover plangebieden binnen het Natuurnetwerk, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 gebied of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden binnen de analyse getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Beschermde planten en dieren

Uit de resultaten van de quick scan ecologie op 4 november 2016, is gebleken dat de huidige situatie binnen het plangebied ten opzichte van de situatie tijdens de quick scan ecologie op 8 juli 2011, niet is veranderd. De diepe plas op het terrein waarin tijdens de quick scan ecologie op 8 juli 2011, tientallen larven van de rugstreeppad zijn aangetroffen, bleek deels te zijn drooggefallen. Het terrein loopt over in lagere delen, waardoor er verscheidene waterplassen zijn ontstaan, die in potentie geschikt zijn als voortplantingswater voor de rugstreeppad. Daarnaast worden verspreid op het terrein bouwmaterialen opgeslagen en zijn verscheidene hout- en steenstapels aanwezig, die fungeren als schuilplaats voor de rugstreeppad.

De rugstreeppad wordt strikt beschermd via de Flora- en faunawet (en in de nieuwe Natuurbeschermingswet). Voor de ruimtelijke plannen is een ontheffing van de Flora- en Faunawet c.q. de Natuurbeschermingswet noodzakelijk. Voor het tegengaan van effecten zijn mitigerende maatregelen nodig om de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreeppad te waarborgen.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor het voorkomen van vleermuizen, beschermde planten en vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied. In de open kap-schuur op het terrein zijn schijfsporen en veren van vogels aangetroffen. De ruimte tussen het dak en de staalbalken zijn dichtgezet met gaas. Mogelijk dat een houtduif tussen de profielen van de staalbalken een nest kan maken. In de begroeiing op het terrein kunnen tijdens de broedperiode vogels broeden. In het kader van de zorgplicht en om effecten te voorkomen moeten de werkzaamheden buiten de broedtijd - half maart tot en met half augustus - starten.

Natura 2000

Het beschermde Natura 2000 gebied Lingedijk & Diefdijk Zuid ligt op ruim 5 kilometer afstand van het plangebied. Afhankelijk van de ontwikkeling kan een verandering in de emissie van stikstofverbindingen ontstaan. Met Aeries kan berekend worden of er een effect op de Natura 2000 als gevolg van de stikstofdepositie ontstaat. Gelet op de afstand en de omvang van het voornemen, is een kans op een effect op de Natura 2000 gebieden als gevolg van de overige factoren uitgesloten.

Gelders Natuurnetwerk

Het Gelders Natuurnetwerk ligt op ruim 700 meter afstand van het plangebied. Gelet op de omvang van het voornemen, is een kans op een effect op het Natuurnetwerk uitgesloten.

Aanvullende (mitigerende) maatregelen

Tijdens de quick scan ecologie op 8 juli 2011 zijn in een diepe plas op het terrein, tientallen larven van de rugstreeppad aangetroffen. De huidige situatie binnen het plangebied is anno 2016 ten opzichte van 2011 niet gewijzigd. Binnen het plangebied zijn tijdens de quick scan op 4 november 2016 verscheidene potentiële voortplantingsplaatsen en vast rust- en verblijfplaatsen voor de rugstreeppad vastgesteld. De rugstreeppad is strikt beschermd via de Flora- en faunawet. Voor de ruimtelijke plannen is een ontheffing van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk.

Door de geplande ontwikkelingen zullen de bestaande potentiële voortplantingswateren en vaste rust- en verblijfplaatsen voor de rugstreeppad binnen het plangebied verdwijnen. Voorafgaande aan de voortplantingsperiode van de rugstreeppad dient buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, een voor de rugstreeppad geschikt voortplantings- en winterbiotoop te worden gecreëerd. De rugstreeppad kent een zeer lang voortplantingsseizoen, dat sterk afhankelijk is van de weersomstandigheden. De voortplantingsperiode begint meestal vanaf half april tot ongeveer eind augustus.

Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen, waardoor eieren en larven zich snel kunnen ontwikkelen. Algemeen kan worden gesteld dat de voortplantingswateren maximaal 20 centimeter diep, vegetatie-loos en tijdelijk van aard dienen te zijn. Het voortplantingswater mag niet smaller dan 2 meter en niet breder dan 4 meter zijn. Bij het graven van bijvoorbeeld een sloot dient de emerse vegetatie minder dan 10% te zijn. Regelmatig maaien van de oevers langs de sloten is dan erg belangrijk. Tijdens de voortplantingsperiode dient er voortplantingswater aanwezig te zijn.

De bestaande potentiële voortplantingswateren binnen het plangebied dienen – nadat een nieuw voortplantings- en winterbiotoop buiten de invloedssfeer van de activiteiten is gecreëerd – vóór de voortplantingsperiode te worden dichtgemaakt.

Tijdens de winterperiode die globaal loopt van oktober tot met eind maart – verblijven rugstreeppadden voornamelijk ondergronds. Ook kan de soort onder stenen- of houtstapels, onder restanten van gebouwen, of in holletjes van kleine zoogdieren overwinteren. Op het terrein binnen het plangebied zijn verscheidene container units, bouwmaterialen en steen- en houtstapels opgeslagen. Onder de bouwmaterialen en de steen- en houtstapels kunnen rugstreeppadden en andere dieren schuilen en overwinteren. Nadat voortplanting van de rugstreeppad in het nieuwe voortplantingsbiotoop tijdens het voorjaar is geconstateerd, kan gestart worden met het ruimen van het werkterrein. Voor het opruimen van het werkterrein dient de algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet in acht worden genomen. De materialen en de steen- en houtstapels dienen voorzichtig en gefaseerd te worden verwijderd. Verwijdering van de steen- en houtstapels dient onder begeleiding van een ecooloog te worden uitgevoerd.

Nadat de voortplantingswateren en de schuil- en overwintersplekken binnen het plan-gebied ongeschikt zijn gemaakt voor de rugstreeppad, dient het werkterrein te worden afgeschermd. Afscherming kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic. Afscherming voorkomt dat de rugstreeppad zich alsnog binnen het werkterrein gaat vestigen.

Nadat het werkterrein is afgeschermd voor de rugstreeppad, wordt het werkterrein gecontroleerd en vrijgegeven door een ecooloog. Als blijkt dat binnen het werkterrein nog rugstreeppadden aanwezig zijn, dienen de exemplaren te worden weggevangen en direct te worden verplaatst naar het nieuwe voortplantings- en winterbiotoop.

De gemeente Culemborg, Prorail en Investment In den Eng zijn bezig met de herontwikkeling van de spoorzone in Culemborg. Het westelijk deel van het gebied wordt ontwikkeld door Investment In den Eng. De zone krijgt een zakelijke invulling met bedrijven en kantoren. Voor de gewenste ontwikkeling wordt een ruimtelijke procedure gevolgd. Onderdeel van de ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden.

Tijdens de quick scan ecologie op 8 juli 2011 zijn in een vrij omvangrijke en diepe plas op de verharding van het terrein, tientallen larven van de rugstreeppad aangetroffen. Om de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de rugstreeppad te garanderen, is een mitigatieplan opgesteld. Op 4 november 2016 is door een ecooloog van bureau Els & Linde nogmaals onderzocht wat de potentieel aanwezige natuurwaarden zijn binnen het plangebied.

Op 1 januari 2017 vervalt de Flora en Faunawet en wordt de nieuwe Natuurbeschermingswet van kracht. De Natuurbeschermingswet kent een regime voor soortbescherming en voor gebiedsbescherming. Bij schade aan of effecten op is voor de soortbescherming een ontheffing nodig en voor de gebiedsbescherming een vergunning.

Beschermde soorten

Binnen het plangebied is een geschikt voortplantings- en winterbiotoop voor de rugstreeppad aanwezig. De huidige situatie binnen het plangebied is ten opzichte van de situatie tijdens de quick scan ecologie op 8 juli 2011, gelijk gebleven.

De rugstreeppad wordt strikt beschermd via de Flora- en faunawet. Voor de ruimtelijke plannen is een ontheffing van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk. Voor het tegengaan van effecten zijn mitigerende maatregelen nodig om de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreeppad te waarborgen.

Binnen het plangebied worden geen vleermuizen, beschermde planten en vogels met een vaste verblijfplaats verwacht. Voor de overige beschermde soorten ontbreekt een geschikt habitat. Deze soorten zijn daarom niet binnen het plangebied te verwachten. In het kader van de zorgplicht en om effecten te voorkomen moeten de werkzaamheden buiten de broedtijd - half maart tot en met half augustus – starten.

Beschermde gebieden

Er is een kans op toename van de stikstofdepositie, wat een effect heeft op de Natura 2000 gebieden. Een effect op het Natura 2000 gebied en het Gelders Natuurnetwerk, als gevolg van de overige factoren, wordt niet verwacht. Er is een melding van de PAS nodig, en bij grotere toename wellicht een vergunning van de Natuurbeschermingswet.

Stumpel, T. & H. Strijbosch (2007) Veldgids Amfibieën en reptielen. KNNV uitgeverij.

Spitzen-van der Sluijs, A.M. (2006) Literatuur onderzoek rugstreeppad. Ravon.

Van der linden, P.J.H. (2011). Quick scan ecologie Spoorzone West te Culemborg. Els & Linde B.V.

Spitzen- van der Sluijs, A.M. & R. Zollinger & A.C. van Rijsewijk (2007) Ecologisch onderzoek aan de rugstreeppad in de Noordoostpolder. Ravon.

Sinsch, U. (1998). Biologie und ökologie der Kreuzkröte. Laurenti Verlag.

Dietz, Chr., O. von Helversen & D. Nill (2012) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest- Afrika. Triton Natuur

Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.

Kapteyn, K (1995). Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem

Ursinus, T. (december 2011). Mitigatie en compensatieplan rugstreeppad

RVO (december 2014). Soortenstandaard rugstreeppad

waarneming.nl

provinciegelderland